

“Kiekjes of Kunst?” - project over fotografie op de basisschool; een fotoreportage

Jaarlijks wordt op vijf basisscholen in Roermond een kunstproject uitgevoerd. De geselecteerde scholen bevinden zich in achterstandswijken. In deze gebieden wonen de zogenaamde laagste sociale klassen, waarvan 70% uit allochtonen bestaat. De kunstprojecten worden juist voor kinderen in deze wijken georganiseerd, omdat zij van thuis uit niet of nauwelijks met kunst en cultuur worden opgevoed (uitgezonderd dan de eigen cultuur).

De ontwikkeling en uitvoering van deze projecten worden verzorgd door Het Centrum voor de Kunsten. Dit is een centrum voor de kunsten en educatie, vroeger een zogeheten instelling voor kunstzinnige vorming. Elk jaar wordt er een andere kunstdiscipline behandeld. Dit jaar is fotografie aan de beurt.

De uitvoering van het project rust dit jaar op de schouders van Daniëlle Amendt (fotograaf) en die van mij. Ik ben docent tekenen en handvaardigheid en verzorg diverse projecten en cursussen voor het Centrum voor de Kunsten in Roermond.

Sacha Odenhoven

Het project wordt uitgevoerd in de hoogste klassen van de basisschool, groep 7 en 8. Elke klas is vijf dagdelen bezig met het thema fotografie.

In de eerste les vindt de kennismaking plaats met de docenten van het Centrum voor de Kunsten en met het begrip fotografie. Er worden dia's van

foto's getoond en de kinderen kunnen reageren op wat ze zien: wat valt ze op? Het tweede onderdeel is een demonstratie van het afdrukken van een foto door middel van een 'dokameraatje'.

Dit is een miniatuur donkere kamer die bestaat uit een zwarte kist met een doorzichtige rode deksel. Onder dat deksel staan bakjes met de benodigde chemicaliën. Ook dient het deksel als bescherming bij het uit de verpakking halen van het fotopapier. Eén van de leerlingen geeft zijn sleutels om die op een stukje fotopapier te leggen. Dan wordt het papier belicht

en vervolgens ontwikkeld en gefixeerd. De gemaakte 'foto' wordt getoond en de kinderen roepen 'Ooh' en 'Aah' als ze het kleine wonder zien.

Er is een mooi opdrachtenboekje gemaakt waarin de informatie uit de inleiding herhaald wordt. De leerlingen gaan opdrachtjes maken en vragen invullen. Bij één van de opdrachtjes moeten ze door een camera kijken en opschrijven wat ze zien. Tijdens het beantwoorden van deze vragen is er voor de leerlingen ook gelegenheid het 'dokameraatje' eens van dichtbij te bekijken.

De docenten van de basisscholen krijgen een correctie-boekje, zodat ze de opdrachten later met de leerlingen kunnen bespreken.

Tijdens de tweede les gaan de leerlingen in kleine groepjes zelf fotograferen. Met kleine wegwerpcamera's gaan ze op pad, bijvoorbeeld op de speelplaats of in de school. Verder krijgen ze een handleiding mee met opdrachten voor de verschillende soorten foto's die ze moeten maken. Deze handlei-

ding wordt van te voren met ze besproken. De leerlingen worden dan geattendeerd op begrippen zoals: kader, compositie, standpunt, licht en beweging.

Aan het eind van de les wordt de leerlingen uitgelegd wat een zelfportret is. De leerlingen krijgen de opdracht thuis spullen of attributen te zoeken die bij hen horen en waarmee ze op de foto willen. Bijvoorbeeld sportkleding of een verzameling, of spullen die bij een hobby of een cultuur horen.

Voor de derde les hebben de leerlingen de spullen voor hun zelfportret meegebracht. Om de beurt vertrekken ze naar een aparte ruimte in de school waar

een kleine fotostudio is ingericht. De leerlingen bepalen zelf hoe ze op de foto willen en op welk moment de foto

wordt genomen. Hiervoor krijgen ze een draadontspanner in de hand of onder de voet.

In de klas wordt ondertussen gewerkt aan lijstjes waarin de zelfportretten straks een plekje gaan krijgen. Houten plaatjes worden op de randen beplakt met spulletjes die de leerlingen hebben meegebracht en die bij hun portret passen. Bijvoorbeeld een jongen die

met zijn postzegelverzameling op de foto gaat beplakt de rand met postzegels. Een ander plakt er flipflo's op, weer een ander mooie schelpjes en glittertjes.

De vierde les bestaat uit een bezoek aan het Centrum voor de Kunsten. In een heuse doka (donkere kamer) gaan de leerlingen hun de week daarvoor gemaakte zelfportret afdrukken. Reuze

spannend natuurlijk in het donker. Omdat er niet meer dan tien leerlingen in de doka passen, werkt de rest ondertussen aan een foto-collage. Deze wordt gemaakt met foto's uit tijdschriften. De docenten van de scholen krijgen voor deze opdracht een lesbrief zodat zij dit zelf met de leerlingen kun-

nen doen. De beide docenten van het Centrum voor de Kunsten zijn in de doka om de kinderen te begeleiden bij het afdrukken.

Tijdens de vijfde les worden de zelfportretten op de lijstjes geplakt en de foto's die in les twee gemaakt zijn in het opdrachtenboekje geplakt. In deze laatste les krijgen de leerlingen de kans hun reacties op het project te geven. Evaluatie en afsluiting van een project waar de meeste leerlingen met veel plezier aan hebben deelgenomen.

In het Centrum voor de Kunsten wordt een tentoonstelling ingericht van de eindresultaten. De leerlingen kunnen hier elkaars foto's en lijstjes bewonde-

ren. Verder wordt er een prijs uitgereikt voor de drie mooiste zelfportretten-in-lijst. In totaal doen er 135 leerlingen mee, en met groot plezier! De foto's die tijdens dit project gemaakt zijn onderstrepen dat. ■